

03/2024

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

**Δημήτριος Κάρναβος, Οικονομολόγος, Διδάκτορας, Χαροκόπειο
Πανεπιστήμιο, Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων
Οικονομικών, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης**

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΤΟΧΟΣ

Οι ιδιότητες του συγκεκριμένου εργαλείου, γνωστού ως «Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις», είναι μοναδικές στα χρονικά της περιβαλλοντικής πολιτικής, επιτρέποντας να μετασχηματιστεί η δύναμη και ο ρόλος ενός εκ των μεγαλύτερων καταναλωτών της Χώρας μας - των Δήμων, και δημιουργώντας ταυτόχρονα έναν σύγχρονο χάρτη πορείας όπου θα αντιμετωπιστούν οι σύγχρονες περιβαλλοντικές προκλήσεις (π.χ. επίτευξη των φιλόδοξων στόχων για το κλίμα έως το 2030 και το 2050, παροχή καθαρής, προσιτής και ασφαλούς ενέργειας, επίτευξη της κυκλικής οικονομίας, αποδοτική κατανάλωση ενέργειας και φυσικών πόρων, μηδενική ρύπανση από χημικές ή άλλες τοξικές ουσίες, μετάβαση σε ένα δίκαιο, υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων, μετάβαση τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, κ.ά.) και η κοινωνία και η οικονομία θα τεθούν σε μία νέα **βιώσιμη πορεία**. Η βαθιά κατανόηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος, στην προώθηση της καινοτομίας και στην εξοικονόμηση δημόσιων οικονομικών πόρων μπορούν να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση της περαιτέρω διεύθυνσης στους Δήμους της Χώρας μας.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Α' ΜΕΡΟΣ ◆ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

A.1_ΟΡΙΣΜΟΣ ◆ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Οι **Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ)** αποτελούν μια διαδικασία με την οποία οι Δημόσιες Αρχές επιδιώκουν να προμηθεύονται Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους, σε σύγκριση με Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία και τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες.

Δηλαδή, βάσει κοινοτικού θεσμικού πλαισίου, οι Δημόσιες Υπηρεσίες προμηθειών μπορούν να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικά κριτήρια κατά την προκήρυξη διαγωνισμών και την αξιολόγηση των προσφορών, δεδομένου ότι ταυτόχρονα ικανοποιούνται οι βασικές αρχές της διαφάνειας, της ισότιμης μεταχείρισης και της μη διάκρισης

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις αποτελούν μια έξυπνη σύναψη σύμβασης, ένα άριστο εργαλείο διαμόρφωσης της φυσιογνωμίας των πόλεων, βάσει βιώσιμων προτύπων ΚΑΙ ένα μέσο επίτευξης τοπικών στόχων για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Μπορούν να σχετίζονται με στόχους τοπικής πολιτικής και να αποτελέσουν ένα ισχυρό ερέθισμα προώθησης οικολογικών καινοτομιών.

A.2_ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ^(1/2)

◆ Το **2002**, ο ΟΟΣΑ, δίνοντας βάση στην περιβαλλοντική διάσταση των βιώσιμων δημόσιων προμηθειών, υιοθέτησε Σύσταση του Συμβουλίου για την βελτίωση περιβαλλοντικής επίδοσης των δημόσιων προμηθειών, συστήνοντας στα κράτη να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικές παραμέτρους κατά την αγορά προϊόντων/υπηρεσιών, ενώ στην **Παγκόσμια Διάσκεψη Γιοχάνεσμπουργκ** συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας του Marrakech για τις αειφόρες προμήθειες, με σκοπό τη διάδοση των αειφόρων (πράσινων) πρακτικών στη σύναψη δημόσιων συμβάσεων.

◆ Το **2003**, στην ΕΕ, η σημασία των ΠΔΣ επισημάνθηκε για πρώτη φορά σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Επιτροπή με θέμα την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων, όπου διατυπώθηκε σύσταση προς τα Κράτη-Μέλη να θεσπίσουν **Εθνικά Σχέδια Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις** μέχρι τα τέλη του 2006.

◆ Το **2006**, στην ανανεωμένη Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη, τέθηκε ως στόχος πολιτικής για το 2010 να φθάσουν οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις της ΕΕ κατά μέσον όρο το επίπεδο που επέτυχαν το 2006 τα Κράτη - Μέλη που είχαν τις καλύτερες επιδόσεις.

A.2_ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ (2/2)

- ◆ Το **2008**, εντάσσεται το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Κατανάλωση και Παραγωγή και την Αειφόρο Βιομηχανική Πολιτική, το οποίο διαμορφώνει το πλαίσιο για την ολοκληρωμένη εφαρμογή ενός συνδυασμού μέσων που αποβλέπουν στη βελτίωση των ενεργειακών και περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων.

- ◆ Το **2016**, η ΕΕ εκδίδει την τρίτη έκδοση του εγχειριδίου με τίτλο: «Πράσινες αγορές! Εγχειρίδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις».

- ◆ Το **2004** και το **2011** η ΕΕ εκδίδει την πρώτη και τη δεύτερη έκδοση του εγχειριδίου «Αγοράστε Οικολογικά! Ένα εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις για περιβαλλοντικά θέματα», στο οποίο παρέχεται μια εικόνα των ΠΔΣ στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΟΔΗΓΙΑ 2014/24/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

την σκοπό αυτών, οι ακόλουθοι κανόνες για τις δημόσιες προμήθειες που εγκρίθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (9) και της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού

Εχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 53 παράγραφος 1, το άρθρο 65 παράγραφος 1 και το άρθρο 114,

Εχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα κοινοβούλια,

Εχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (1),

Εχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών (2),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η ανάθεση δημόσιων συμβάσεων από τις αρχές των κρατών μελών ή εκ μέρους αυτών πρέπει να είναι σύμφωνα με τις αρχές της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και ιδίως με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, την αρχή της ελεύθερης της τάσης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, κατά με τις αρχές που απορρέουν από αυτές, όπως είναι η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η αρχή της αμοιβαίας διακρίσεως, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η αρχή της αναλογίας και η αρχή της διαφάνειας. Εντούτοις, για δημόσιες συμβάσεις που υπερβαίνουν ορισμένη αξία, είναι απολύτως να θεσπιστούν διατάξεις για τον συντονισμό των εθνικών διαδικασιών προμήθειας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω αρχές εφαρμόζονται στην πράξη και ότι οι δημόσιες προμήθειες είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό.

(2) Οι δημόσιες προμήθειες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», που εκτιμάται στην από 1ης Μαρτίου 2010 ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρώπη 2020 — Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» («Στρατηγική Ευρώπη 2020 για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη»).

Οδηγία 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις.
Οδηγία 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις προμήθειες από φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υδάτων, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών.

Η απόκτηση θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή υπό ευρείαν έννοια, ως απόκτηση των υφελών των σχετικών έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται απαραίτητα η μεταβίβαση της κυριότητας στις αναθέτουσες αρχές. Επιπλέον, η απλή χρηματοδότηση δραστηριότητας, κατά κύριο λόγο μέσω επιχορηγήσεων, που συνδέεται συχνά με την υποχρέωση επιστροφής των ποσών που ελήφθησαν εάν δεν χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται, δεν τμήνεται συνήθως στους κανόνες για τις δημόσιες προμήθειες. Ομοίως, περιπτώσεις στις οποίες άλλοι οι

A.3_ΒΑΣΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στη Χώρα μας, τα ζητήματα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων αναφέρονται στον Ν. 3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 95/Α/23.06.2010, άρθρο 18 (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις). Μόλις το 2021, εγκρίθηκε και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΠΔΣ με την ΚΥΑ 14900/2021, ΦΕΚ 466 Β'.

A.4_ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις επηρεάζουν τη διαμόρφωση των τάσεων στην παραγωγή και την κατανάλωση, ενώ παράλληλα δημιουργούν ή/και διευρύνουν τις αγορές για φιλικά προς το περιβάλλον Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα (κίνητρα στις επιχειρήσεις για ανάπτυξη νέων και πιο σύγχρονων περιβαλλοντικών τεχνολογιών).

Άλλα ορατά οφέλη των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων είναι τα εξής:

- 1 Επίτευξη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών στόχων και σκοπών - για παράδειγμα, μειώσεις των εκπομπών CO₂, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και διατήρηση των φυσικών πόρων.
- 2 Εξοικονόμηση κόστους.
- 3 Αυξημένη εμπιστοσύνη των πολιτών, επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών στη δημόσια διοίκηση.
- 4 Δημιουργία υγιέστερων συνθηκών εργασίας για το προσωπικό.
- 5 Δημιουργία ικανοτήτων για δημόσιους οργανισμούς, ούτως ώστε να ανταποκριθούν στα μελλοντικά προβλήματα που θα αφορούν στο περιβάλλον και στους πόρους.
- 6 Ενθάρρυνση της καινοτομίας και υποστήριξη της ανάπτυξης ανταγωνιστικών «πράσινων»

A.5_ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Βασικά εμπόδια στην υιοθέτηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων αποτελούν τα εξής:

- 1** Περιορισμένος αριθμός θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων για προϊόντα/ υπηρεσίες (για τα θεσπισθέντα κριτήρια, οι μηχανισμοί δημοσιοποίησής τους είναι συχνά ανεπαρκείς.
- 2** Ανεπαρκής πληροφόρηση για το κόστος κύκλου ζωής των προϊόντων και για το σχετικό κόστος των φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων/ υπηρεσιών
- 3** Ανεπαρκής συνειδητοποίηση του οφέλους των φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών.
 - 4** Αβεβαιότητα όσον αφορά στις νομικές δυνατότητες ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών κριτηρίων στα έγγραφα των διαγωνισμών.
- 5** Έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, με αποτέλεσμα τη διάθεση περιορισμένων πόρων για την σύναψη/ προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων (απαιτείται ιδίως βελτίωση της κατάρτισης).
 - 6** Έλλειψη συντονισμένης ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών αρχών.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (1/7)

(Malmö, Σουηδία)

Προμήθεια οργανικών γευμάτων σε δημόσια σχολεία

Την περίοδο 2004 - 2007 πραγματοποιήθηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα για την προετοιμασία και παροχή οργανικών γευμάτων στα σχολεία της πόλης Malmö. Στόχος του έργου ήταν η παροχή **100% βιολογικών τροφίμων σε ένα πρότυπο σχολείο της πόλης** που επελέγη, στο οποίο είχε προβλεφθεί η ανακαίνιση του χώρου εστίασης και η εξυπηρέτηση 500 γευμάτων ημερησίως.

Μακροπρόθεσμος στόχος του πιλοτικού προγράμματος ήταν η παροχή 100% οργανικών τροφίμων από όλες τις δημόσιες υπηρεσίες catering από το 2020 και μετά. Η στροφή σε βιολογικά προϊόντα και ο επανασχεδιασμός των μενού θα μείωνε τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2020, με βάση τα επίπεδα του 2002.

Μέχρι την ολοκλήρωση του πιλοτικού προγράμματος (το 2007) το **97%** των τροφίμων που αγοράστηκε από το πιλοτικό σχολείο ήταν βιολογικό.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (2/7)

(Rivierenland, Ολλανδία)

Αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές

Το 2009, δέκα (10) Δήμοι της Ολλανδικής Περιφέρειας Rivierenland (215.000 κάτοικοι) χρειάστηκε να ανανεώσουν τα συμβόλαια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Οι Δήμοι αυτοί αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την υλοποίηση μιας ευρωπαϊκής πρόκλησης υποβολής προσφορών, ούτως ώστε να ωφεληθούν από την οικονομία κλίμακας. (Εμείς ακόμη δεν καταφέρνουμε τις ενεργειακές κοινότητες).

Οι περισσότεροι εξ αυτών επιθυμούσαν την αγορά «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας, προερχόμενης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, για την επίτευξη των τοπικών και εθνικών στόχων που έχουν θέσει για το κλίμα.

Αποτέλεσμα του διαγωνισμού ήταν η δημιουργία μιας Σύμβασης - Πλαίσιο που επέτρεπε στους Δήμους να επιλέξουν μεταξύ της ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από την καύση ορυκτών καυσίμων ή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές.

Οι Δήμοι επέλεξαν την προμήθεια «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας, πετυχαίνοντας το διττό τους στόχο: από την μία την υλοποίηση των τοπικών κλιματικών στόχων που έθεσαν και από την άλλη την υλοποίηση των εθνικών κλιματικών στόχων που τέθηκαν στο Ολλανδικό Πρόγραμμα Πράσινων Συμβάσεων.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (3/7)

(Vienna, Αυστρία)

Βιώσιμο νοσοκομείο στην Βιέννη

Ο σχεδιασμός αφορούσε στην εγκατάσταση νέου νοσοκομείου βόρεια της πόλης της Βιέννης συνολικής δυναμικότητας 800 κλινών. Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν στον διαγωνισμό που διεξήχθη αφορούσαν στα αστικά, αρχιτεκτονικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του έργου, καθώς και στο κόστος για την κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του έργου.

Στο πλαίσιο αυτό προετοιμάστηκε μια Χάρτα Αειφορίας για το έργο αυτό καθ' αυτό, όπου τέθηκαν επακριβώς τα κριτήρια που πρέπει να περιλαμβάνονται σε κάθε στάδιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης του νέου νοσοκομείου.

Για τα κριτήρια αυτά λήφθηκαν υπόψη τα υφιστάμενα πράσινα οικοδομικά πρότυπα, καθώς και τα αποτελέσματα ημερίδας που πραγματοποιήθηκε από ειδικούς επιστήμονες και εμπειρογνώμονες.

Τα κριτήρια αυτά αφορούσαν στα εξής: **A) Θέση:** Ένταξη της κτιριακής κατασκευής στο τοπίο, Χρήση πόσιμου νερού από την αξιοποίηση των όμβριων υδάτων, Καλή οδική σύνδεση - εξυπηρέτηση από μεταφορές, Προστασία περιβάλλοντος της θέσης που θα επιλεγεί, **B) Εσωτερικό κτηρίου:** Θερμική άνεση, Ποιότητα εσωτερικού αέρα, Ευελιξία της χρήσης, Φυσικός αερισμός/ σκίαση/ φωτισμός, **Γ) Ενέργεια:** Ελαχιστοποίηση της συνολικής ζήτησης της ενέργειας, Διευκόλυνση διαχείρισης των ενεργειακών αναγκών, «Πράσινη» ενέργεια (τηλεθέρμανση και ψύξη, φωτοβολταϊκά συστήματα, λοιπές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας), **Δ) Κατασκευή:** Προστασία περιβάλλοντος, Μείωση των παραγόμενων αποβλήτων, Προστασία από θόρυβο και σκόνη από τις κατασκευαστικές εργασίες που θα εκτελεστούν, Χρήση υλικών εύκολα στον καθαρισμό και στην συντήρηση.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (4/7)

(Ljubljana, Σλοβενία)

Υβριδικά αυτοκίνητα (λίγο ξεπερασμένο παράδειγμα)

Το 2009 αποφασίστηκε η αντικατάσταση των δημοσίων αυτοκινήτων στην πόλη της Λιουμπλιάννα προκειμένου να υπάρξει εξορθολογισμός στη διαχείρισή τους. Η ιδέα ήταν να πωληθούν όλα τα αυτοκίνητα που ανήκαν στον «στόλο» και να αντικατασταθούν από 60 νέα αυτοκίνητα με 5ετή χρονομίσθωση (leasing). Στόχος ήταν το 10% των νέων οχημάτων να ήταν υβριδικά.

Λόγω των πολύ συγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών στην προκήρυξη του διαγωνισμού, μόνο 2 προμηθευτές πληρούσαν τις απαιτήσεις. Τη συγκεκριμένη δε χρονική στιγμή που διεξήχθη ο διαγωνισμός μόνο 2 οχήματα υβριδικού τύπου ήταν διαθέσιμα στην αγορά. Τελικά επελέγη η φίρμα «Toyota Prius» που πληρούσε τις προδιαγραφές και τα κριτήρια του διαγωνισμού.

Τα υβριδικά οχήματα προσέφεραν σημαντική εξοικονόμηση στην κατανάλωση καυσίμου που κυμαίνεται μεταξύ 30 και 50% σε σύγκριση με τα συμβατικά οχήματα. Αυτό συνέβαλε καθοριστικά στην μείωση των όποιων επιπτώσεων προκύπτουν στο περιβάλλον και σχετίζονται με την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων (βλ. Βενζίνη). Αναφέρεται επίσης ότι, τα νεότερα υβριδικά μοντέλα φέρουν νέου τύπου μπαταρίες, οι οποίες είναι πλήρως ανακυκλώσιμες.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (5/7)

(Βαρκελώνη, Ισπανία)

Προμήθεια σταθμών ηλιακής φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα και παροχής καθαρής ενέργειας σε τοπικά κτίρια

Η Μητροπολιτική Περιοχή της Βαρκελώνης δημοσίευσε πρόσκληση για εννέα (9) ηλιακούς σταθμούς φόρτισης τον Νοέμβριο του 2020, για να εγκατασταθούν σε δήμους της: Badalona, Esplugues de Llobregat, Montcada i Reixac, Sant Adrià del Besòs, Sant Cugat del Vallés, Sant Feliu de Llobregat και Viladecans.

Οι περισσότεροι από τους σταθμούς φόρτισης είναι διαθέσιμοι προς το κοινό για να τους χρησιμοποιήσει. Οι πολίτες που θα εγγράφονται στο μητρώο θα λαμβάνουν μια κάρτα που θα τους επιτρέπει να χρησιμοποιούν τα σημεία φόρτισης, εκτός από τα σημεία φόρτισης V2G στα Esplugues de Llobregat και Sant Cugat del Vallés, τα οποία προορίζονται για τα ηλεκτρικά οχήματα του Δήμου.

Επεκτείνοντας το δίκτυο των σταθμών φόρτισης, η Μητροπολιτική Περιοχή της Βαρκελώνης είναι σε θέση να διασφαλίσει ότι η ενέργεια για τη φόρτιση των αυτοκινήτων προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές. Επιπλέον, όταν δεν υπάρχουν αυτοκίνητα που χρειάζονται φόρτιση, η παραγόμενη ενέργεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παροχή ρεύματος σε κοντινά δημόσια κτίρια.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (6/7)

(Μάλτα)

Υπηρεσίες καθαρισμού φιλικές προς το περιβάλλον και την κοινωνία - Αρχή Περιβάλλοντος και Πόρων

Η Αρχή Περιβάλλοντος και Πόρων (ERA) στη Μάλτα δημοσίευσε έναν διαγωνισμό για υπηρεσίες «πράσινης» καθαριότητας το 2019. Η ERA έχει περίπου 220 εργαζομένους και είναι υπεύθυνη για την παροχή συμβουλών προς την κυβέρνηση για το περιβάλλον και τη χάραξη πολιτικής σε εθνικό επίπεδο, καθώς στις διεθνείς συζητήσεις, σχετικά με το περιβάλλον.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) της Μάλτας για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις για τα έτη 2019-2025, ορίζει υποχρεωτικά ότι όλες οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να συμπεριλάβουν τα «πράσινα» κριτήρια για τις προμήθειες (Green Public Procurement - GPP) στους διαγωνισμούς για προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού. Από το 2012, η κυβέρνηση της Μάλτας αξιολογεί υποχρεωτικά και τα κριτήρια των ΠΔΣ, για τις υπηρεσίες καθαριότητας, τα οποία βασίζονται στα κριτήρια της ΕΕ για τις ΠΔΣ, ενώ επί του παρόντος γίνεται εκ νέου αξιολόγηση και ενημέρωσή τους, στο πλαίσιο του νέου ΕΣΔ της χώρας.

Το καθεστώς των ΠΔΣ, όπως ορίζεται από το πλαίσιο του ΕΣΔ της Μάλτας είχε ως αποτέλεσμα πολλοί διαγωνισμοί να ορίζουν τα πιο φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα καθαρισμού, γεγονός που μείωσε σε μεγάλο βαθμό τις επικίνδυνες επιπτώσεις τους. Επιπλέον, η ύπαρξη υποχρεωτικών κριτηρίων βοήθησε στην εφαρμογή των ΠΔΣ για τα προϊόντα καθαρισμού, δεδομένου ότι η κυβέρνηση είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής στη χώρα, δαπανώντας 6.509.062 ευρώ, το 2020, για προϊόντα καθαρισμού. Το 2020, το 95% των διαγωνισμών για υπηρεσίες καθαρισμού ήταν συμβατοί με τις ΠΔΣ.

A.6_ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ (7/7)

(Oreada, Ρουμανία)

Προμήθεια υβριδικών ηλεκτρικών λεωφορείων

Το 2020, η πόλη της Oreada στην Ρουμανία προσπάθησε να προμηθευτεί 15 υβριδικά λεωφορεία για αστικές μεταφορές. Η προμήθεια αυτή (η οποία ήταν μια «ανοικτή διαδικασία») είχε ως στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δημόσιων οχημάτων στις μεταφορές. Ο Δήμος επέλεξε τα υβριδικά λεωφορεία ως μια τεχνικά ώριμη λύση που ήταν η καταλληλότερη, ως προς της απαιτήσεις συντήρησης άλλων επιλογών, όπως τα τρόλεϊ ή τα λεωφορεία που χρησιμοποιούν συμπιεσμένο φυσικό αέριο (CNG).

Αντικείμενο της σύμβασης ήταν η προμήθεια 15 υβριδικών λεωφορείων με ηλεκτροκίνηση και συμβατά με κινητήρα ντίζελ, στα πρότυπα εκπομπών Euro VI, για τις αστικές μεταφορές στην Oreada. Ο προσφέρων έλαβε μία προσφορά (από τη Mercedes Benz Trucks and Buses Romania SRL), η οποία κάλυπτε τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και προσέφερε μειωμένη κατανάλωση καυσίμου. Το ποσό της σύμβασης ήταν περίπου 4,7 εκατ. ευρώ. Τα υβριδικά λεωφορεία έχουν αποδειχθεί ότι δεν

έχουν μόνο περιβαλλοντικά οφέλη όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τους ατμοσφαιρικούς ρύπους, αλλά έχουν επίσης μια συνολική υψηλότερη απόδοση καυσίμου που θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση κόστους για το Δήμο Oreada. Τα νέα λεωφορεία καταναλώνουν 33,25 λίτρα ανά 100 χλμ., αντί για 40 λίτρα του προηγούμενου στόλου και αυτό έχει ως αποτέλεσμα ετήσια εξοικονόμηση περίπου 62.000 €.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Β' ΜΕΡΟΣ ◆ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

B.1_Η ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

- ◆ Διαρθρώθηκε ένα ερωτηματολόγιο με συνολικά 38 ερωτήσεις.
- ◆ Ως δείγμα επιλέχθηκαν Δήμοι της Χώρας μας, οι οποίοι συνάπτουν Δημόσιες Συμβάσεις για ένα ευρύ φάσμα αγαθών και υπηρεσιών.

❖ Η πλειοψηφία των ερωτήσεων έδινε τη δυνατότητα επιλογής από έναν αριθμό συγκεκριμένων απαντήσεων κάθε φορά, ενώ κάποιες από τις ερωτήσεις απαιτούσαν τη σύνταξη απάντησης από τον ίδιο τον ερωτώμενο.

❖ Για τη σύνταξη των ερωτήσεων ελήφθησαν υπόψη τα σημαντικότερα στοιχεία που σχετίζονται με το αντικείμενο των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων.

❖ Μια πολύ σύντομη εισαγωγή σχετική με την εννοιολογική προσέγγιση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων συμπεριλήφθηκε επίσης στη δομή του ερωτηματολογίου. Ως εκ τούτου, ο ερωτώμενος είχε την ευκαιρία μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να κατανοήσει το αντικείμενο της έρευνας και να απαντήσει στις ερωτήσεις που ακολούθησαν ή να αποστείλει το ερωτηματολόγιο στην αρμόδια Δημοτική Υπηρεσία.

- ◆ Από το σύνολο των 33 ερωτηθέντων Δήμων, στην έρευνα συμμετείχαν οι 19, ήτοι ποσοστό περίπου 57,6%.

B.2_ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (1/5)

	Affirmative	Negative	No answer
Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας υιοθετεί μια φιλοπεριβαλλοντική πολιτική;	79%	21%	-
Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας έχει θέσει συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους;	63%	11%	26%
Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας έχει συγκεκριμένο τμήμα για τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων;	79%	16%	5%
Υπάρχει περιβαλλοντική πτυχή στην πολιτική προμηθειών του Οργανισμού/ Υπηρεσία σας;	53%	42%	5%
Έχετε γνώση γύρω από το θεσμικό πλαίσιο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην χώρα μας;	56%	39%	5%
Γνωρίζετε αν η χώρα μας έχει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;	53%	42%	5%

B.2_ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (2/5)

	Affirmative	Negative	No answer
Γνωρίζετε για ποια προϊόντα η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει κριτήρια Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων;	53%	42%	5%
Γνωρίζετε παραδείγματα καλών πρακτικών από Οργανισμούς/ Υπηρεσίες της χώρας μας ή/και Οργανισμούς/ Υπηρεσίες άλλων ευρωπαϊκών κρατών;	53%	37%	10%
Έχετε συνάψει ποτέ Δημόσια Σύμβαση, στην οποία να έχουν τεθεί συγκεκριμένα "πράσινα" κριτήρια; Αν ναι, απαντήστε στα ερωτήματα.	32%	58%	10%

Στα προϊόντα/ υπηρεσίες που τέθηκαν πράσινα κριτήρια συμπεριλαμβάνονται η ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, οι λάμπες led, τα αυτόνομα Φ/Β Συστήματα φωτισμού, οι σάκοι απορριμμάτων και η προμήθεια ενός έξυπνου πληροφοριακού συστήματος για παρακολούθηση, διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτήρια.

Η αξία των προαναφερθουσών Συμβάσεων κυμαινόταν από 1.500 € έως 1.079.612 €.

Τα πράσινα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν περιλάμβαναν την υποχρέωση χρήσης λαμπτήρων ενεργειακής κλάσης A, την τοποθέτηση καυστήρα αερίου, συστημάτων αντιστάθμισης, υαλοστασίων με θερμοδιακόπτη και ενεργειακών υαλοπινάκων χαμηλής εκπομπής, τη χαμηλή παραγωγή εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την προμήθεια φιλικών προς το περιβάλλον υλικών, τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και τη χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον/μη τοξικών/πιστοποιημένων από την ΕΕ.

Στο σύνολο των Δημοσίων Συμβάσεων τα πράσινα κριτήρια διατυπώθηκαν στην περιγραφή του αντικειμένου της Σύμβασης και των τεχνικών προδιαγραφών του προϊόντος/υπηρεσίας.

B.2_ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (3/5)

	No answer			
Πόσο συχνά συμπεριλαμβάνονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας "πράσινες" προϋποθέσεις	42% frequently	32% rarely	16% never	10%
Πόσο δύσκολη θεωρείτε την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων σε Συμβάσεις;	15,79% very difficult	15,79% difficult	42,1% relatively difficult	15,79% very easy
	Affirmative	Negative	No answer	
Συνεργάζεται η Υπηρεσία/ Οργανισμός σας με άλλες Υπηρεσίες/ Οργανισμούς στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων;	26%	58%	16%	
Θα σας ενδιέφερε η συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες/ Οργανισμούς της χώρας σας ή άλλες ευρωπαϊκές/-ούς Υπηρεσίες/ Οργανισμούς, προκειμένου να υιοθετήσετε περισσότερα "πρινα" κριτήρια στις Δημόσιες Συμβάσεις που συνάπτετε;	84%	-	16%	

Στο ερώτημα ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι λόγοι που δεν έχουν συναφθεί Δημόσιες Συμβάσεις με πράσινα κριτήρια, το 61,5% απάντησε στην ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, ενώ όλες οι υπόλοιπες απαντήσεις έλαβαν ισόποσα ένα ποσοστό 7,7% και κύριους λόγους τον περιορισμένο αριθμό θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων, την ανεπαρκή πληροφόρηση για το κόστος του κύκλου ζωής των προϊόντων, την αβεβαιότητα, την έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, κ.λπ.

B.2_ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (4/5)

	Affirmative	Negative	No answer
Πιστεύετε ότι η αποσαφήνιση νομικών ζητημάτων θα διευκολύνει την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας;	95%	-	5%
Πιστεύετε ότι οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων έχουν στρατηγικό ρόλο στην ενίσχυση της πολιτικής στήριξης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων εντός μιας Υπηρεσίας/ Οργανισμού;	95%	-	5%
Η δημιουργία ενός Τμήματος με υπαλλήλους που να είναι υπεύθυνοι αμιγώς για την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα συνέβαλε επιχειρησιακά στην προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;	63%	32%	5%
Εκτιμάτε ότι η θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων σε εθνικό επίπεδο και η υιοθέτηση μηχανισμών δημοσιοποίησής τους (π.χ. βάσεις δεδομένων) θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας;	95%	-	5%
Η κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών σε εθνικό επίπεδο θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας;	95%	-	5%
Υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις στην Υπηρεσία/ Οργανισμό σας για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;	5%	90%	5%

B.2_ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ (5/5)

	Affirmative	Negative	No answer
Αν θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη, πόσο σημαντικά πιστεύετε ότι θα είναι αυτά;	90%	5%	5%
Θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει οικονομικά οφέλη;	69%	26%	5%

Τέλος, στο ερώτημα για ποια προϊόντα ή υπηρεσίες κρίνεται περισσότερο επιτακτική η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων, οι Δήμοι της Χώρας στις απαντήσεις τους συμπεριέλαβαν τα εξής: τα έργα - προμήθειες σχετικές με τον φωτισμό (αντικατάσταση με φωτιστικά LED), η προμήθεια - χρήση προϊόντων δομικών κατασκευών, χρωμάτων - βερνικιών, σε έργα οδοστρωσίας, έργα διαχείρισης απορριμμάτων, το ηλεκτρικό ρεύμα, τα οικοδομικά/ ηλεκτρολογικά υλικά, τα καύσιμα, οι κηποτεχνικές διαμορφώσεις, το χαρτί για γραφή και αντίγραφα, ο μηχανολογικός εξοπλισμός, οι ενεργειακές αναβαθμίσεις κτηρίων, τα προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού, το φωτοαντιγραφικό και εκτυπωτικό χαρτί, οι κηπουρικές υπηρεσίες, τα αναλώσιμα προϊόντα, η προμήθεια υλικών Τεχνικών Συνεργείων, η προμήθεια ηλεκτρολογικού υλικού και η αποκομιδή απορριμμάτων.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❖ Οι Δήμοι της Χώρας διαθέτουν μια τεράστια αγοραστική δύναμη και μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην επίτευξη των τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και διεθνών στόχων βιωσιμότητας, εφόσον ενσωματώσουν «πράσινα» κριτήρια κατά τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων για Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα.
- ❖ Ένα πολύ υψηλό ποσοστό των Δήμων της Χώρας (>40%) δεν έχει καμία απολύτως περιβαλλοντική πτυχή στην πολιτική προμηθειών, ενώ ένα εξίσου υψηλό ποσοστό (39%) δεν γνωρίζει καν την έννοια των «Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων», όπως επίσης και ότι ένα 42% δεν γνωρίζει για την ύπαρξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.
- ❖ Περίπου το 74% των Δήμων της Χώρας θεωρούν ότι η υιοθέτηση «πράσινων» κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις είναι μια διαδικασία δύσκολη έως πολύ δύσκολη, ενώ ένα ποσοστό περίπου 16% απάντησε από πολύ εύκολη έως εύκολη.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

❖ Από το σύνολο των ερωτηθέντων Δήμων μόλις το 32% έχει συνάψει Δημόσια Σύμβαση έχοντας θέσει συγκεκριμένα «πράσινα» κριτήρια. Ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό, δηλαδή, του δείγματος - 58% (το υπόλοιπο 10% δεν απάντησε στη συγκεκριμένη ερώτηση) - δεν έχει συνάψει καμία Δημόσια Σύμβαση, η οποία να αφορά σε Προμήθειες, Υπηρεσίες ή Έργα στα οποία να έχουν τεθεί «πράσινα» κριτήρια. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει τα σημαντικά περιθώρια που υπάρχουν ακόμη για τη διείσδυση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στο σύστημα των προμηθειών των Δήμων της Χώρας. Κατ' επέκταση θα μπορούσε να γίνει η εκτίμηση ότι προς το παρόν η αγοραστική δύναμη των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και η συμβολή τους στην εξοικονόμηση οικονομικών πόρων και στην περιβαλλοντική προστασία δεν έχουν γίνει αντιληπτά στο βαθμό που απαιτείται. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η μη αξιοποίηση του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων ή άλλως η μη χρήση «πράσινων» κριτηρίων καταδεικνύει - υπό την ευρύτερη έννοια - ότι οι περιβαλλοντικές πτυχές στην πολιτική που ασκείται από τους ερωτηθέντες Δήμους δεν είναι ανάλογες των αυξημένων περιβαλλοντικών απαιτήσεων της σύγχρονης εποχής που ζούμε.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

❖ Στο ερώτημα ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι λόγοι που δεν έχουν συναφθεί Δημόσιες Συμβάσεις με πράσινα κριτήρια, το 61,5% απάντησε στην ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, ενώ όλες οι υπόλοιπες απαντήσεις έλαβαν ισόποσα ένα ποσοστό 7,7% και κύριους λόγους τον περιορισμένο αριθμό θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων, την ανεπαρκή πληροφόρηση για το κόστος του κύκλου ζωής των προϊόντων, την αβεβαιότητα, την έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, κ.λπ. Αξίζει να αναφερθεί ότι η πλειονότητα των απαντήσεων που δόθηκαν στο συγκεκριμένο ερώτημα και αφορούν στην «ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» θα μπορούσε να συνδεθεί αποτελεσματικά με το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό (90%) των ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι «δεν υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων».

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- ❖ Σχεδόν το σύνολο των ερωτηθέντων Δήμων (95%) εκτιμά ότι η αποσαφήνιση των νομικών ζητημάτων θα συμβάλλει θετικά στην υιοθέτηση των «πράσινων» κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα κύρια ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι στην ενσωμάτωση των «πράσινων» κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις είναι νομικής φύσεως. Σημαντικό ρόλο στην αποσαφήνιση των ζητημάτων εκτιμήθηκε ότι θα πρέπει να διαδραματίσουν οι Κεντρικές Υπηρεσίες (π.χ. Υπουργεία), αλλά και λοιπές Υπηρεσίες σχετικές με τις Δημόσιες Συμβάσεις, όπως λ.χ. το ΕΣΗΔΗΣ.
- ❖ Η πλειονότητα των Δήμων της Χώρας (90%) πιστεύει ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη στους ίδιους τους Δήμους. Εντούτοις, και παρά την συγκεκριμένη θέση που υπάρχει, το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων δεν τυχάνει μεγάλης και ουσιαστικής εφαρμογής.
- ❖ Στο αντίστοιχο ερώτημα για το αν αναμένονται οικονομικά οφέλη, οι Δήμοι απάντησαν θετικά. Τα υψηλότερα δηλαδή ποσοστά των ερωτηθέντων Δήμων (69%) αναγνωρίζουν το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων ως εργαλείο με υψηλά οικονομικά οφέλη. Κατ' αντιστοιχία με τα παραπάνω, για τη μεγαλύτερη διείσδυση ωστόσο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στους Δήμους απαιτείται σημαντική περαιτέρω προσπάθεια ώστε να αντιληφθούν την έννοια του κύκλου ζωής.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

❖ Το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων διαθέτει μοναδικά χαρακτηριστικά και ιδιότητες - η δε οριζόντια και υποχρεωτική χρήση του αναμφίβολα θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη σύγχρονη περιβαλλοντική πολιτική και στις περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αστικές περιοχές, αλλά και ολόκληρος ο Πλανήτης, ενώ αποτελεί σημαντικό εργαλείο προώθησης της καινοτομίας και προφανώς της ανάπτυξης.

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- ❖ Προτείνεται η δημιουργία μια Κεντρικής Μονάδας Διαχείρισης που θα διαχειρίζεται τα ζητήματα τα σχετικά με τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, θα καθοδηγεί και θα συμβουλεύει του Δήμους της Χώρας, με απώτερο σκοπό την αύξηση του βαθμού διεύθυνσης των «πράσινων» κριτηρίων κατά τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων για Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα. Συμπληρωματικά απαιτείται η άμεση κατάρτιση των Τμημάτων Προμηθειών των Δήμων της Χώρας στα ζητήματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.
- ❖ Θα παρουσίαζε ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον η εφαρμογή ενός Προγράμματος Monitoring συγκεκριμένων συμβάσεων Δήμων της Χώρας στις οποίες έχουν ενσωματωθεί «πράσινα» κριτήρια (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις) και η έρευνα γύρω από την ποσοτικοποίηση της πραγματικής συνεισφοράς των «πράσινων» κριτηρίων (π.χ. ποια η ποσοτική συνεισφορά στη μείωση των εκπομπών θορύβου και στην μείωση των εκπομπών CO₂ από την προμήθεια ηλεκτρικών απορριμματοφόρων αντί για συμβατικών απορριμματοφόρων με πετρελαιοκίνητο κινητήρα και ποια η ποσοτική εξοικονόμηση οικονομικών πόρων από τον Προϋπολογισμό ενός Δήμου). Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί και με τη δημιουργία ενός «Παρατηρητηρίου Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» με τους εξής στόχους: α) την παρακολούθηση της πολιτικής και των νομικών δεσμεύσεων

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Σας ευχαριστώ...

Δημήτριος Κάρναβος, Οικονομολόγος, Διδάκτορας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο,
Σχολή Περιβάλλοντος, Γεωγραφίας και Εφαρμοσμένων Οικονομικών, Τμήμα
Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης

**ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

